

POSTANOWIENIE

Dnia 10 lipca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Kazimierz Klugiewicz

w sprawie **S. D.**,
oskarżonego z art. 148 § 1 k.k. i in.,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu,
w dniu 10 lipca 2025 r.,
skargi prokuratora
na wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku
z dnia 14 lutego 2025 r., sygn. akt II AKa 372/24,
uchylający wyrok Sądu Okręgowego w Gdańsku
z dnia 28 maja 2024 r., sygn. akt IV K 274/22,
i przekazujący sprawę do ponownego rozpoznania,
na podstawie art. 539e § 2 k.p.k.,

p o s t a n o w i ł:

- 1. oddalić skargę;**
- 2. kosztami sądowymi postępowania skargowego obciążyć Skarb Państwa.**

UZASADNIENIE

S. D. został oskarżony o to, że:

1. w dniu 8 marca 2022 r., w miejscowości S. gm. K., działając w zamiarze bezpośrednim pozbawienia życia, zadał matce M. D.1 osiemnaście ran kłutych szyi i karku, których kanały penetrowały głęboko do tkanki podskórnej i mięśni oraz

częściowo do kręgosłupa w odcinku szyjnym z uszkodzeniem kręgów i obecnością krwi w kanale kręgowym oraz w przestrzeni podpajęczynówkowej, w wyniku czego na skutek wstrząsu krwotocznego spowodowanego krwawieniem zewnętrznym z doznanych ran kłutych oraz krwawieniem wewnętrznym do kanału kręgowego i przestrzeni podpajęczynówkowej mózgu w wyniku uszkodzenia kręgosłupa w odcinku szyjnym M. D.1 zmarła, to jest o zbrodnię z art. 148 § 1 k.k.;

2. w dniu 8 marca 2022 r., w miejscowości S. gm. K., działając w zamiarze bezpośrednim pozbawienia życia, zadał ojcu A. D.1 siedemnaście ran tłuczonych głowy, z których część spowodowała wielomiejscowe złamanie kości sklepienia czaszki po lewej stronie i stłuczenie mózgu, w wyniku czego na skutek ciężkich i mnogich uszkodzeń głowy, w tym czaszki i mózgu, które doprowadziły do uszkodzenia funkcji ośrodkowego układu nerwowego i zatrzymania oddechu i krążenia A. D.1 zmarł, to jest o zbrodnię z art. 148 § 1 k.k.;

3. w dniu 11 marca 2022 r. w miejscowości S., wbrew przepisom ustawy posiadał środek odurzający w postaci suszu konopi innych niż włókniste tj. marihuany o łącznej masie [...] grama z czego można uzyskać [...] pojedynczych porcji, to jest o występki z art. 62 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii,

Sąd Okręgowy w Gdańsku wyrokiem z dnia 28 maja 2024 r., sygn. akt IV K 274/22:

I. oskarżonego S. D. uznał za winnego tego, że:

– w dniu 8 marca 2022 roku w S. gmina K., działając w zamiarze bezpośrednim pozbawienia życia M. D.1, zadał wymienionej osiemnaście uderzeń nożem, czym spowodował osiemnaście ran kłutych szyi i karku, których kanały penetrowały głęboko do tkanki podskórnej i mięśni oraz częściowo do kręgosłupa w odcinku szyjnym z uszkodzeniem kręgów i obecnością krwi w kanale kręgowym oraz w przestrzeni podpajęczynówkowej mózgu, w wyniku czego M. D.1 zmarła śmiercią gwałtowną wskutek wstrząsu krwotocznego spowodowanego krwawieniem zewnętrznym z doznanych licznych ran kłutych szyi i karku oraz krwawieniem wewnętrznym do kanału kręgowego i przestrzeni podpajęczynówkowej mózgu w

wyniku uszkodzenia kręgosłupa w odcinku szyjnym w przebiegu kanałów wymienionych ran kłutych szyi i karku, to jest popełnienia przestępstwa z art. 148 § 1 k.k.,

– w dniu 8 marca 2022 roku w S. gmina K., działając w zamiarze bezpośrednim pozbawienia życia A. D.1, zadał wymienionemu siedemnaście uderzeń młotkiem, czym spowodował siedemnaście ran tłuczonych głowy, z których część spowodowała wielomiejscowe złamanie kości sklepienia czaszki po stronie lewej, rozerwanie opony twardej i stłuczenie mózgu oraz spowodował złamanie rogu górnego chrząstki tarczowatej po stronie prawej, w wyniku czego A. D.1 zmarł śmiercią gwałtowną wskutek ciężkich i mnogich uszkodzeń głowy, w tym kości czaszki i mózgu, które doprowadziły do uszkodzenia funkcji ośrodkowego układu nerwowego i zatrzymania oddechu i krążenia, to jest popełnienia przestępstwa z art. 148 § 1 k.k.,

oraz ustalając, że czyny te stanowią ciąg przestępstw, przy zastosowaniu art. 91 § 1 k.k., na podstawie art. 148 §1 k.k. skazał go za to na karę dożywotniego pozbawienia wolności;

II. na podstawie art. 46 § 1 k.k. orzekł od oskarżonego S. D. na rzecz pokrzywdzonych: A. D.2, J. D., M. D.2, P. D.1, D. D., I. D., P. D.2 kwoty po 200000 złotych tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę;

III. oskarżonego S. D. uznał za winnego popełnienia czynu zarzuconego mu w punkcie III tj. występku z art. 62 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii i za to – na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii – wymierzył mu karę 3 miesięcy pozbawienia wolności;

IV. na podstawie art. 91 § 2 k.k. w zw. z art. 88 k.k. połączył wymierzone oskarżonemu S. D. w punktach I i III kary pozbawienia wolności i orzekł karę łączną dożywotniego pozbawienia wolności.

Od tego wyroku apelację wniósł obrońca oskarżonego, który – podnosząc zarzuty: wystąpienia w sprawie bezwzględnej przyczyny odwoławczej określonej w

art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 404 § 2 i 2a k.p.k. oraz art. 40 pkt 4 w zw. z art. 3 pkt 16 ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego, ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2023.1860), obrazy przepisów postępowania mającej wpływ na treść orzeczenia, błędów w ustaleniach faktycznych mających wpływ na treść orzeczenia, obrazy prawa materialnego, a także rażącej niewspółmierności kary i środka kompensacyjnego – wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez umorzenie postępowania w stosunku do oskarżonego z uwagi na działanie oskarżonego w stanie niepoczytalności i zastosowanie środka zabezpieczającego oraz uchylenie pkt. II wyroku, ewentualnie uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, ewentualnie zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez stosowne obniżenie kar jednostkowych, a także kary łącznej oraz uchylenie rozstrzygnięcia z pkt. II lub obniżenie zasądzzonego w tym punkcie od oskarżonego zadośćuczynienia.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku wyrokiem z dnia 14 lutego 2025 r., sygn. akt II AKa 372/24, uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi *meriti* do ponownego rozpoznania.

Wyrok Sądu odwoławczego został zaskarżony na niekorzyść oskarżonego przez prokuratora, który podniósł zarzut naruszenie art. 437 § 2 k.p.k. w zw. z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. poprzez uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w wyniku błędnego przyjęcia, iż zaistniała bezwzględna przyczyna odwoławcza w postaci nienależytej obsady sądu, w sytuacji gdy zachodzi wypadek z art. 404 § 2a k.p.k., tj. zmiana składu orzekającego nastąpiła z przyczyn losowych, a orzekanie w nowym składzie nie zagrażało prawidłowości orzekania w sprawie.

Na podstawie tak sformułowanego zarzutu autor skargi wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w Gdańsku jako Sądowi odwoławczemu do ponownego rozpoznania

Obrońca oskarżonego w odpowiedzi na skargę wniósł o jej oddalenie.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje.

Skarga nie jest zasadna.

Na wstępie należy przypomnieć, że zgodnie z art. 437 § 2 zd. II k.p.k., uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania może nastąpić wyłącznie w wypadkach wskazanych w art. 439 § 1 k.p.k., art. 454 k.p.k. lub jeśli jest konieczne przeprowadzenie na nowo przewodu w całości. Z powiązania treści tego przepisu z art. 539a § 3 k.p.k., w którym wskazano podstawy skargi, jednoznacznie wynika, że Sąd Najwyższy, rozpoznając skargę na wyrok sądu odwoławczego, ogranicza się do badania, czy w sprawie – na etapie postępowania przed sądem pierwszej lub drugiej instancji – zachodzi tzw. bezwzględna przyczyna odwoławcza albo doszło do uchylenia wyroku mimo braku formalnych przeszkód określonych w art. 454 k.p.k. do wydania wyroku zmieniającego lub też konieczne jest przeprowadzenie na nowo w całości przewodu sądowego (*postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2019 r., III KS 34/18, Prok. i Pr.-wkł. 2019/7-8/27; zob. też: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 lipca 2018 r., V KS 15/18, LEX nr 2515959; zob. też: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 grudnia 2020 r., II KS 16/20, LEX nr 3093484; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2020 r., I KS 8/20, LEX nr 3177866*).

Lektura uzasadnienia zaskarżonego wyroku prowadzi do wniosku, że Sąd drugiej instancji dokonał szczegółowej analizy realiów procesowych sprawy w kontekście zarzutu wystąpienia w sprawie uchybienia, o którym mowa w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. w związku ze zmianą ławnika. Sąd odwoławczy wskazał, że „zmiana w składzie orzekającym nastąpiła nie tylko po przeprowadzeniu kluczowych dla sprawy dowodów z osobowych źródeł dowodowych, ale wręcz po przeprowadzeniu wszystkich dowodów na rozprawie, w tym, wszystkich dowodów z osobowych źródeł dowodowych, co uzasadniało prowadzenie niniejszej sprawy od początku po zmianie jednego członka składu orzekającego w sprawie, co nie miało jednak miejsca” (s. 9 uzasadnienia wyroku). Sąd odwoławczy zauważył również, że nowy ławnik nie zapoznał się z nagraniem pierwszego terminu rozprawy, podczas której odebrano wyjaśnienia od oskarżonego i przeprowadzono dowody z zeznań świadków (*ibidem*). Brak było również rzeczowego uzasadnienia postanowienia

wydanego w trybie art. 404 § 2a k.p.k., co sprawiło, że Sąd Apelacyjny nie mógł zapoznać się z powodami wydania postanowienia o prowadzeniu sprawy w dalszym ciągu w zmienionym składzie. Sąd odwoławczy wskazał zatem na przyczyny, które legły u podstaw przekonania, że zmiana członka składu orzekającego w końcowej fazie przewodu sądowego, wbrew ogólnej deklaracji Sądu *meriti*, zagroziła prawidłowości orzekania w niniejszej sprawie, co implikowało stwierdzenie okoliczności, o której mowa w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., skutkującej koniecznością wydania orzeczenia kasatoryjnego. Stanowisko Sądu odwoławczego jest zatem rzeczowo uargumentowane i jednoznaczne w swej wymowie, co nie pozostawia wątpliwości, że w sprawie nie doszło do obrazy art. 437 § 2 k.p.k., którą byłoby dotknięte orzeczenie Sądu II instancji.

Warto na koniec zaznaczyć, w kontekście argumentacji wyrażonej w skardze co do charakteru stwierdzonego naruszenia, że nawet gdyby nie uznać go za bezwzględną przyczynę odwoławczą określoną w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., lecz potraktować jako obrazę prawa procesowego, o której mowa w art. 438 pkt 2 k.p.k., to i tak zachodziłaby konieczność uchylenia wyroku Sądu *meriti*. Stwierdzenie obrazy art. 404 § 2a k.p.k. w realiach przedmiotowej sprawy wymagałoby bowiem, aby sprawę ponownie rozpoznał Sąd I instancji, a jego skład orzekający musiałby się zapoznać ze wszystkimi dowodami na rozprawie. Tymczasem oczywiste jest, że przeprowadzenie na nowo przewodu w całości stanowi jedną z przesłanek wydania orzeczenia kasatoryjnego, wskazaną w art. 437 § 2 k.p.k.

Z tych względów, nie stwierdzając okoliczności, o których mowa w art. 439 § 1 k.p.k., które mogłyby dotyczyć Sądu odwoławczego, Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu, obciążając Skarb Państwa kosztami postępowania skargowego. Jeśli chodzi o wniosek obrońcy z urzędu o zasądzenie wynagrodzenia, to wobec treści art. 626 § 1 k.p.k. i charakteru postępowania skargowego tego rodzaju inicjatywa jest przedwczesna.

[J.I.]

[r.g.]

